

03 februarie 2020 – ședință comună

S U M A R

1. Aprobarea ordinii de zi și a programului de lucru. 2.
2. Prezentarea moțiunii de cenzură intitulată „Guvernul Orban/PNL – privatizarea democrației românești”, inițiate de 208 deputați și senatori. 4.

S T E N O G R A M A
ședinței comune
a Camerei Deputaților și Senatului
din ziua de 3 februarie 2020

Ședința a început la ora 14,07.

Lucrările ședinței au fost conduse de domnul deputat Ion-Marcel Ciolacu, președintele Camerei Deputaților, asistat de domnul deputat Cristian Buican, secretar al Camerei Deputaților, și de domnul senator Ion Ganea, secretar al Senatului.

Din prezidiu a făcut parte și domnul senator Titus Corlățean, vicepreședinte al Senatului.

Domnul Ion-Marcel Ciolacu:

Rog liderii de grup, atât de la Cameră, cât și de la Senat, să-și invite colegii. Începem ședința comună.

Domnule prim-ministru,

Doamnelor și domnilor miniștri,

Doamnelor și domnilor deputați și senatori,

Declar deschisă ședința comună a Camerei Deputaților și Senatului și vă anunț că, din totalul de 465 de deputați și senatori, și-au înregistrat prezența 287.

Birourile permanente ale celor două Camere, întrunite în ședința comună, în ziua de joi, 30 ianuarie 2020, cu participarea

liderilor grupurilor parlamentare, au hotărât să propună la ordinea de zi a ședinței de astăzi prezentarea moțiunii de cenzură inițiate de 208 deputați și senatori, ca urmare a angajării răspunderii Guvernului în fața Parlamentului, în ședința comună din 29 ianuarie 2020, asupra Proiectului de Lege privind modificarea și completarea Legii nr. 115/2015 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, pentru modificarea Legii administrației publice locale nr. 215/2001, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 393/2004 privind statutul aleșilor locali.

Dacă sunt comentarii în legătură cu proiectul ordinii de zi, în forma distribuită?

Dacă nu, vă rog să pregătiți cartelele de vot.

Supun votului deschis, electronic, proiectul ordinii de zi.

Vot, vă rog.

Unanimitate de voturi. Ordinea de zi a fost aprobată.

Programul de lucru va dura până la epuizarea ordinii de zi.

Dacă sunt obiecții?

Dacă nu, supun votului deschis, electronic, programul de lucru.

Vă rog să pregătiți cartelele de vot.

Vot, vă rog.

Unanimitate de voturi. Programul de lucru a fost aprobat.

Dau cuvântul domnului deputat Daniel Suciuc pentru prezentarea moțiunii de cenzură.

Domnul Vasile-Daniel Suciuc:

Mulțumesc, domnule președinte.

Domnilor președinți de ședință,

Domnule prim-ministru,

Doamnelor și domnilor miniștri,

Dragi colegi senatori și deputați,

O să dau în continuare citire moțiunii de cenzură „Guvernul Orban/PNL – privatizarea democrației românești”.

Dincolo de politică, în viață este vorba și de priorități. Când vine vorba de alegeri și opțiuni, Partidul Național Liberal a introdus și confirmă o vorbă – banii sau viața?!

Pentru Partidul Social Democrat, în schimb, viața oamenilor este cea mai importantă. Pentru Guvernul Orban profitul privat este mai important decât viața oamenilor.

Spun asta pentru a vă reaminti că datoria Guvernului pe care îl conduceți ar trebui să fie viața românilor. În momentul în care un stat reușește să protejeze viața cetățenilor săi, se poate îndrepta și spre îmbunătățirea ei. Dumneavoastră însă nu aveți nici viziune și nici priorități compatibile cu nevoile reale ale României în anul 2020.

Decizia de asumare a răspunderii pe modificarea legislației electorale nu are legătură cu viața românilor, în niciun fel, ci doar cu calculele dumneavoastră electorale, o speranță goală că veți capitaliza electoral în timp util.

Să știți că, spre deosebire de încredere, care crește sau scade, în democrația de tip european, democrația liberală, spre care tindem

cu toții, legitimitatea nu are nuanțe. Este sau nu este, o ai sau ai pierdut-o.

Și vă îndemn, așadar, să analizați ce se întâmplă cu o țară, cu imaginea ei și cu legitimitatea guvernanților atunci când aceștia calcă în picioare principiile de la baza democrației – să schimbi regulile în timpul jocului, să calci în picioare Comisia de la Veneția și recomandările ei. Și vă dau un exemplu - în anul 2018, Uniunea Europeană a tăiat integral finanțarea europeană pentru Republica Moldova pentru că, la Chișinău, au modificat legislația electorală, fără consultări, nu cu 3 luni înainte, cum faceți dumneavoastră, ci cu un an înainte.

Indiferent de partidul din care facem parte, legitimitatea, integritatea și grija sinceră față de viețile românilor reprezintă mai mult decât simple concepte – sunt priorități reale, comune, pe care avem datoria să le respectăm indiferent de culoarea politică sau de numele partidului nostru.

Și să le luăm pe rând, dragi colegi.

Legitimitatea deciziei politice stă la baza democrației liberale de tip european, și vă spun direct, pe înțelesul dumneavoastră. Decizia de a modifica legislația electorală cu patru luni înainte de alegeri aruncă România la marginea Europei. Când o decizie politică calcă în picioare un principiu fundamental al democrației, drumul duce spre Est și nu spre Vest.

Integritatea, alături de consecvență, este calitatea esențială pentru a avea curaj să te uiți în ochii oamenilor care te votează. Dar

dumneavoastră, care de trei luni de zile refuzați să guvernați și aveți un singur program – „Anticipate” – e clar că nu știți ce înseamnă integritate și nici demnitate în funcția publică!

Despre grija dumneavoastră față de români, din păcate, nu sunt foarte multe de spus. Ar fi de spus, în schimb, despre „grija” PNL față de sectorul privat, și nici măcar aceasta nu este benefică tuturor din acest sector. Doar unora!

Stimați colegi,

Guvernul Orban trebuie demis de urgență nu doar pentru că această măsură de modificare a sistemului electoral în prag de alegeri încalcă standardele europene, dar – mai ales! – pentru că adoptarea acestor modificări se face în mod unilateral, fără consultare și dezbateri, prin angajarea răspunderii de către partidul aflat la putere.

Standardele europene electorale au fost stipulate exact pentru combaterea unor astfel de tentații ale partidelor, de a schimba regulile în timpul jocului și de a-și crea un avantaj în competiția electorală.

PSD sancționează azi, prin moțiunea de cenzură, tocmai încălcarea gravă a acestor standarde!

Cu fiecare angajare de răspundere, ordonanță după ordonanță, Guvernul PNL vrea să demonstreze tuturor că este groparul democrației românești!

V-am avertizat public, în repetate rânduri, că există o linie roșie peste care nu se poate trece și că modificarea legilor electorale cu atât de puțin timp înainte de alegeri este un abuz de democrație.

Ați ignorat cu bună-știință toate aceste avertismente, ați călcat în picioare normele constituționale și ați trecut cu tancul peste standardele europene doar pentru a vă satisface setea electorală de putere!

Curtea Constituțională v-a spus deja, prin cele două decizii din 29 ianuarie, că mergeți pe un drum greșit. Că este un abuz de putere să vii cu angajări de răspundere pe proiecte aflate deja în procedură parlamentară. Că Partidul Național Liberal încalcă grav Legea fundamentală!

Domnule Orban, ați deschis o cutie a Pandorei care poate avea repercusiuni tragice pe viitor asupra tuturor românilor. Regulile democratice nu sunt facultative, domnule premier!

Încetați să vă comportați ca un vătaf la conducerea țării! Încetați să vă mai bateți joc de această țară, mai bine fiți curajos și aveți o singură soluție, dați-vă demisia!

Stimați colegi,

Partidul Național Liberal vrea azi, din rațiuni pur politice, să schimbe din temelii sistemul electoral. Dar actualii lideri PNL, aflați în cele mai înalte funcții din Guvern – vicepremier, miniștri –, au fost vârful de lance care în 2011 au făcut legea pentru alegerea primarilor într-un singur tur.

Acești lideri PDL-iști, vopsiți astăzi în liberali, sunt cu adevărat părinții alegerilor într-un singur tur, iar acum tot ei spun că nu e bine și vor să revină la două tururi. În realitate, vor doar să „aranjeze” regulile așa cum le convine. Acum. Măine, schimbă tot! Și

nu, nu este niciun apropo la un ministru. Dacă așa le convine, așa faceți!

Printre votanții din 2011 ai alegerilor locale într-un singur tur se numără membri de vază ai Partidului Național Liberal de astăzi – doamna Raluca Turcan, domnul Cezar Preda, domnul Tinel Gheorghe, domnul George Ionescu, domnul Ioan Balan, domnul Lucian Bode, doamna Roberta Anastase, domnul Gabriel Andronache.

Acest lucru demonstrează foarte clar faptul că PNL nu vrea să modifice legea electorală pentru că așa e mai bine pentru români, ci pentru că așa le convine acum. Dacă a fost bine cu un tur în 2011, de ce nu mai e bine cu un tur în anul 2020?

Dar cel mai bine este să lucrăm cu materialul clientului și să auzim argumentele pentru un singur tur chiar din vocea doamnei Raluca Turcan, în anul 2011 - „Pe lângă simplificarea votului și reducerea cheltuielilor din banii statului, al doilea argument e legat de punerea în acord a procedurilor de vot pentru funcțiile alese. Avem vot într-un singur tur la președinții de consilii județene, avem un vot pentru Parlament, e bine să avem vot într-un singur tur și la primari. Al treilea argument e legat de interesul pentru eficientizarea și simplificarea scenei politice. De asemenea, votul într-un singur tur duce la guvernări stabile - fie că vorbim de guvernări locale, fie de guvernări naționale”.

Doamnă Raluca Turcan, vă aduceți aminte spusele dumneavoastră de atunci!

Doamnelor și domnilor,

Din punct de vedere statistic, noua reglementare nu modifică substanțial procentele prin care partidele ar obține alte scoruri în alegeri. În anul 2008 a avut loc în România ultimul scrutin electoral cu alegerea primarilor în două tururi. Prezența la vot de atunci a fost de 48%.

Din cele 3.183 de primării, 1.708 primari au câștigat alegerile din primul tur, cu un scor de peste 50%, respectiv 54% din totalul primarilor. Iar în cel de-al doilea tur, în 1.475 de localități, 1.049 au câștigat, tot cei care au fost pe primul loc în primul tur. Așadar, 2.757 de primari ar fi câștigat mandatul indiferent dacă alegerea primarilor ar fi fost într-un singur tur sau în două tururi - și asta înseamnă 87% din totalul primarilor.

În anul 2016 am avut ultimele alegeri cu un singur tur de scrutin pentru primari, prezența la vot fiind, de asemenea, de 48%, deci o prezență egală cu cea din 2008, când au fost două tururi de scrutin. Astfel, argumentul conform căruia două tururi ar asigura o prezență mai mare la vot nu se mai susține.

În 2016 s-au desfășurat alegeri în 3.186 de primării, dintre care 2.275, adică 72% dintre primari au câștigat alegerile cu un scor mai mare de 50%. Deci ar fi fost câștigători și dacă ar fi fost alegeri în două tururi. Doar 911 primari au câștigat alegerile cu un scor mai mic de 50%, iar dintre aceștia 604 au obținut scoruri între 40% și 50%.

Prin urmare, afirmația că într-un singur tur de scrutin foarte mulți candidați ar deveni primari cu scoruri de sub 20% nu este

adevărată. Doar unul singur a fost în această situație la ultimele alegeri.

Mai mult, dacă extrapolăm și aplicăm același calcul matematic ca în 2008, observăm că din cei 911 aproximativ 650 ar fi câștigat alegerile și dacă ar fi fost în două tururi. Practic, peste 91% dintre primari ar fi câștigat alegerile, indiferent de sistemul de vot, deci și argumentul referitor la legitimitate și reprezentativitate nu se susține.

Doamnelor și domnilor,

Constituția României arată la art. 114 alin. (1) că: „Guvernul își poate angaja răspunderea în fața Camerei Deputaților și a Senatului, în ședință comună, asupra unui program, a unei declarații de politică generală sau a unui proiect de lege”.

Prin decizii multiple, Curtea Constituțională a stabilit că la această modalitate simplificată de legiferare „trebuie să se ajungă *in extremis*” și că „acest lucru nu poate fi absolut”.

Instanța de control constituțional a subliniat că Guvernul nu își poate asuma răspunderea asupra unui proiect de lege în mod discreționar, oricând și în orice condiții.

Curtea Constituțională a arătat că trebuie să existe, în primul rând, o urgență în adoptarea măsurilor conținute în legea asupra căreia Guvernul și-a angajat răspunderea.

Așadar, interesul Partidului Național Liberal, de a obține avantaje electorale, nu reprezintă o urgență. Acest lucru arată, în schimb, doar disperarea acestui partid, incapabil să guverneze și să

asigure cetățenilor bunăstare. Disperarea că, în toamnă, vor fi sancționați de electorat pentru că efectiv nu au făcut nimic!

Comisia de la Veneția a arătat, în repetate rânduri, că „modificarea frecvență a normelor sau caracterul lor complex pot dezorienta alegătorul. Alegătorul poate conchide, în mod corect sau incorect, că dreptul electoral este doar un instrument cu care operează cei care sunt la putere și că votul alegătorului nu mai este elementul esențial care decide rezultatul scrutinului” - pct. 63, respectiv că „ceea ce trebuie evitat este nu atât modificarea sistemelor de scrutin - ele pot fi întotdeauna îmbunătățite -, ci modificarea lor frecvență sau cu mai puțin de un an înainte de alegeri. Chiar în absența unei intenții de manipulare, modificările vor fi dictate de interesele iminente ale partidului politic” - și citez din pct. 65 - Codul bunelor practici în materie electorală - Linii directoare și raport explicativ, adoptat de Comisia Europeană pentru Democrație prin Drept în cadrul celei de-a 52-a Sesiuni Plenare, la Veneția, în 2002.

În plus, recomandările Comisiei de la Veneția vizează trei aspecte esențiale ale legii electorale care nu trebuie modificate intempestiv, pentru că ar putea crea un avantaj competitiv celor care sunt astăzi la putere:

1. Sistemul electoral în ansamblul său - respectiv condițiile de participare la vot, modul de atribuire a mandatelor. Și exact aici se încadrează trecerea de la un tur la două tururi, pentru că se modifică modul de stabilire a câștigătorului și atribuirea mandatelor.

2. Delimitarea circumscripțiilor electorale și

3. Componenta birourilor electorale.

Altfel spus, Comisia de la Veneția este preocupată ca cei care sunt la putere să nu schimbe regulile în timpul jocului doar pentru a-și crea un avantaj electoral.

Recomandarea aceleiași Comisii este ca modificările ce vizează cele trei aspecte să se aplice la alegerile de la finalul următorului ciclu electoral, nu la cel în cursul căruia se fac modificările.

Cu alte cuvinte, Comisia de la Veneția nu spune nicăieri că alegerile într-un singur tur ar fi mai puțin sau mai mult democratice decât cele în două tururi.

Așadar, invocați un argument fals atunci când spuneți că în două tururi s-ar asigura mai multă democrație, și atunci poate fi modificată legea oricând înainte de alegeri!

Doamnelor și domnilor senatori și deputați,

Vă supun atenției alte două decizii relevante ale Curții Constituționale în acest domeniu.

Prin Decizia nr. 1.557 din 2009, Curtea a statuat că la această modalitate simplificată de legiferare „trebuie să se ajungă *in extremis* doar atunci când adoptarea proiectului de lege în procedură obișnuită sau în procedură de urgență nu mai este posibilă, ori atunci când structura politică a Parlamentului nu permite adoptarea proiectului de lege în procedură uzuală sau de urgență”.

Prin aceeași decizie, Curtea a mai statuat că „angajarea răspunderii Guvernului asupra unui proiect de lege urmărește ca acesta

să fie adoptat în condiții de maximă celeritate, conținutul reglementării vizând stabilirea unor măsuri urgente într-un domeniu de maximă importanță, iar aplicarea acestora trebuie să fie imediată. [...] Prin urmare, chiar dacă, la prima vedere, posibilitatea angajării răspunderii nu este supusă nici unei condiții, oportunitatea și conținutul inițiativei rămânând teoretic la aprecierea exclusivă a Guvernului”, în schimb „acest lucru nu poate fi absolut, pentru că exclusivitatea Guvernului este opozabilă numai Parlamentului, nu și Curții Constituționale, ca garant al supremației Legii fundamentale”.

În plus, prin Decizia nr. 1.431 din 2010, Curtea a subliniat că „acceptarea ideii potrivit căreia Guvernul își poate angaja răspunderea asupra unui proiect de lege în mod discreționar, oricând și în orice condiții, ar echivala cu transformarea acestei autorități în autoritate publică legiuitoare, concurentă cu Parlamentul în ceea ce privește această atribuție”.

În considerarea acestor rațiuni, Curtea a stabilit, pe cale jurisprudențială - Decizia nr. 1.655 din 2010 -, tocmai criteriile a căror respectare este impusă de art. 114 din Constituție, și anume:

- existența unei urgențe în adoptarea măsurilor conținute în legea asupra căreia Guvernul și-a angajat răspunderea;
- necesitatea ca reglementarea în cauză să fie adoptată cu maximă celeritate;
- importanța domeniului reglementat și
- aplicarea imediată a legii în cauză.

Considerăm că toate acestea sunt argumente juridice extrem de importante care susțin că ceea ce vrea să facă PNL nu este doar un imens abuz de putere, ci și o încălcare flagrantă a tuturor standardelor și principiilor europene.

Stimați colegi,

Problema principală nu e dacă alegerile sunt într-un singur tur, în două sau în zece. Partidul Social Democrat a spus deja că este deschis oricăror discuții privind modificarea legislației, pentru că, spre deosebire de PNL, nouă nu ne este frică de alegeri.

Important este însă ca orice modificare legislativă să țină cont de toate standardele enumerate mai sus.

Nu poți să fii la putere și să modifice legea electorală din interes conjunctural, cu câteva luni înainte de alegeri, doar pentru a-ți crea un avantaj propriu.

Acesta este un abuz de putere evident. Este un abuz care încalcă în mod flagrant Constituția și standardele de bună practică definite de Comisia de la Veneția și împărtășite de toate statele membre ale Uniunii Europene. Niciunul dintre dumneavoastră nu cred că își dorește să fie părtaș la un asemenea abuz.

Problema principală nu e dacă alegerile sunt într-un singur tur, în două. Discuții privind modificarea legislației se pot realiza, dar nu așa, încălcând toate normele și cutumele legislative. Nouă nu ne este frică de alegeri, cei care schimbă legea cu patru luni înainte de scrutin sunt cei care cred că dacă nu schimbă regulile vor avea într-adevăr o problemă, dar nici acesta nu este un argument democratic.

Așadar, stimați colegi, având în vedere dorința PNL de a privatiza democrația din România, vă rog să susțineți această moțiune de cenzură! Drumul României nu este spre Est! Nu-i lăsați să ducă România pe acest drum!

Vă mulțumesc! (*Aplauze.*)

Domnul Ion-Marcel Ciolacu:

Doamnelor și domnilor deputați,

Domnule prim-ministru,

Declar închisă ședința comună de astăzi.

Domnilor deputați, la ora 16,00 alegerea Biroului permanent.

Ședința s-a încheiat la ora 14,31.